

Изх. № 24-26/26.06.2024г.

На вниманието на г-н Владимир Малинов

Министър на Енергетиката

e-energy@me.government.bg

necp@me.government.bg

На вниманието на Г-н Петър Димитров

Министър на околната среда и водите

edno_gishe@moew.government.bg

Относно: Становище на Хабитат България по публикуван на 13.06.2024 г., за обществени консултации [актуализиран Интегриран национален план „Енергетиката и климат“](#) (ИНПЕК)

Уважаеми г-н Малинов,

Уважаеми г-н Димитров,

Хабитат България работи за **ликвидиране на жилищната и енергийна бедност на домакинствата** и предложенията, които внасяме към ИНПЕК са насочени главно към повишаване на тяхната роля в енергийния преход към климатична неутралност в рамките на планираните национални конкретни цели, политики и мерки.

Ще си позволим обаче един общ коментар: Считаме, че към документ от 400 страници би следвало да има систематизирана информация, в която на базата на Таблица 1: „Цели на България до 2030 г.“, да бъдат показани **конкретните цели за всяко от 5-те измерения** на Енергийния съюз (декарбонизация, енергийна ефективност, енергийна сигурност, вътрешен енергиен пазар и научни изследвания, иновации и конкурентоспособност), **разпределени по икономически сектори.**

На следващо ниво, би следвало да има систематизирани в таблици, за всяко от 5-те измерения, поставените конкретни измерими цели, обвързани с политики и мерки с индикатори за изпълнение и финансови ресурси по източници. Аналогичен подход бе приложен в одобрените програми по Споразумението за партньорство за периода 2021-2027 г. Подобно систематизиране би направило този така важен за бъдещето развитие на страната ни документ по-разбираем и изпълним и за политици, и за администрация, и за бизнес, и за граждани.

Конкретни предложения за допълване на ИНПЕК

1. Измерение „Декарбонизация“	
Конкретни цели 2.1.2. Енергия от възобновяеми източници	<ol style="list-style-type: none"> 1. Делът на произведена децентрализирано от домакинства и/или граждански енергийни общности енергия от възобновяеми източници, да достигне до 2030 г. 5% от брутното крайно потребление на енергия от домакинствата; 2. До 2030 г. да се удвои производството на енергия от ФЕЦ, инсталирани в нарушените терени и урбанизирани територии; 3. До 2030 г. делът на произведената от агрофотоволтаици енергия от ВИ, да достигне дял от 5% от крайното потребление на енергия в сектор селско стопанство;
Политики и мерки 3.1.2. Енергия от възобновяеми източници	<ol style="list-style-type: none"> 4. Въвеждане на виртуално нетно отчитане на електроенергия произведена от домакинства, при инсталирани мощности до 10,8 kW; 5. Насърчаване и улесняване на процедурите за децентрализирано производство на електрическа енергия до 10,8 kW от домакинствата; 6. Въвеждане на уведомителен режим при мрежовия оператор при инсталиране от домакинствата на Plug-in PV балконски/щепселни фотоволтаици - микроинсталации с мощност до 800 W (до 2 панела * 400 W), които не са значими за битовата мрежа и мрежата на оператора, <i>съгласно РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/631 НА КОМИСИЯТА от 14 април 2016 година, за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа;</i> 7. Да се въведе облекчаване на административния процес и стимули за насърчаване производството на енергия от ФЕЦ, инсталирани в нарушените терени и урбанизирани територии; 8. Да се въведе система за ограничаване изграждането на ФЕЦ върху плодородни земеделски земи (1 до 6 категория), с изключение на случаите на изграждане на агрофотоволтаични системи, при които се запазват функциите на земята за земеделски нужди; 9. Да се въведе публичен регистър, обвързан с ГИС и карта на земеделските земи и системен контрол на издаваните положителни становища за изграждане на ВЕИ в земеделски земи.
2. Измерение Енергийна ефективност	
Конкретни цели	<ol style="list-style-type: none"> 10. Да се актуализират Индикативните междинни цели за обновяване на жилищния и нежилищния сграден фонд в таблица 7, копирани от Дългосрочната национална стратегия

	<p>за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. <i>При сегашния темп на обновяване на многофамилните жилищни сгради – по-малко от 4% за период от 10 години; при липсата на каквато и да е подкрепа за еднофамилните сгради; липсата на политическа воля за излизане от модела 100% грант за всички, вместо диферинциран подход според доходите и енергийната бедност, поставените през 2020 г. цели са непостижими в условията на ограничени финансови ресурси.</i></p>
<p>Политики и мерки</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Осигуряване на безвъзмездна техническа помощ / консултант/обслужване на едно гише, за подготовка на документацията за енергийно обновяване на етажните собствениости; 12. Въвеждане на диферинциран подход на подпомагане според доходите на домакинствата, но не повече от 50% от инвестиционните разходи, с изключение на домакинствата в енергийна бедност, за които грантовата компонента може да достигне 100%; 13. Осигуряване на дългосрочно, порзрочно, с ясни правила подпомагане на енергийното обновяване; 14. Осигуряване на достъп до безлихвени или нисколихвени банкови заеми за осигуряване на самоучастието на домакинствата в енергийното обновяване; 15. Не по-малко от една трета от средствата предвидени за Националния декарбонизационен фонд да се използват за процеса на енергийно обновяване на жилищните сгради; 16. Извеждане на общините от неприсъщата им роля на възложител на обществени поръчки за частна собственост и влизането им в адекватна за тях роля на институция, която информира населението и улеснява административния процес.
<p>3. Измерение „Вътрешен енергиен пазар“</p>	
<p>Конкретни цели 2.4.4. Енергийна бедност</p>	<ol style="list-style-type: none"> 17. Да се включи направената от Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) оценка на броя лица в енергийна бедност, която по методиката за оценка на броя на енергийно бедните домакинства в чл.16-18 от Наредба за критериите, условията и реда за определяне на статут на домакинства в положение на енергийна бедност и на статут на уязвими клиенти за снабдяване с електрическа енергия, е изчислена на 1,809 млн. души през 2023 г.; 18. Да се направи оценка на броя лица в екстремна енергийна бедност, чиито разполагаеми доходи са 2 пъти под прага на бедност, като усилията за подпомагане до 2030 г. се насочат основно към тях;

	<p>19. Да се въведе цел за намаляване броя на домакинствата в енергийна бедност с не по-малко от 10% до края на 2030 г., като първите получатели на инвестиционна подкрепа са домакинства в екстремна енергийна бедност;</p> <p>20. Очакваните постъпления от СТЕ2 в бъдещия Социален фонд за климата, в размер приблизително 939 млн. евро, да бъдат използвани до 2030 г. само за инвестиционни мерки за домакинства в екстремна енергийна бедност;</p> <p>21. В Социалния фонд за климата да постъпват и не по-малко от 25% от средствата по съществуващата СТЕ 1, като компенсация за близо 10 годишния отказ на държавата да използва тези приходи за мерки за смекчаване и адаптация към климатичните промени;</p>
<p>Политики и мерки 3.4.4. Енергийна бедност</p>	<p>22. Енергийно бедни домакинства, живущи в еднофамилните жилищни сгради да имат право на до 75% субсидия за поетапно енергийно обновяване: 1-ва фаза - подмяна на дограма; 2-ра фаза – топлоизолация на покрив; 3-та фаза – топлоизолация на външни стени; 4-та фаза – подмяна на нефективни и замърсяващи отоплителни уреди.</p> <p>23. Енергийно бедни домакинства, живущи в многофамилни жилищни сгради да имат право на до 100% субсидия, в случаите, когато етажната собственост е взела решение за енергийно обновяване на сградата. В случай, че няма такова решение, домакинствата да имат право на не по-малко от 50% субсидия, под формата на ваучер, за подмяна на дограма и/или подмяна на уред за отопление с ефективен и незамърсяващ такъв.</p> <p>24. Да се въведе система за подпомагане на енергийно бедни домакинства със субсидия до 75%, под формата на ваучер, за инсталиране на Plug-in PV - микроинсталации с мощност до 800 W на балкони, фасади или покриви;</p> <p>25. Да се въведе система за подпомагане със субсидия до 75%, под формата на ваучер, на енергийно бедни домакинства за инсталиране на слънчева система/бойлер за топла вода.</p>

За допълнителни коментари можете да се обръщате към Ася Добруджалиева, Мениджър проекти в Хабитат България, тел. 0897899966, dobrudjalieva@hfh.bg. Надяваме се предложенията ни да бъдат отразени в настоящия ИНПЕК, за да бъде улеснен енергийния преход на домакинствата към въглеродна неутралност.

С уважение: Минчо Бенов
Национален Директор на Хабитат България